

Als ze maar blijven wandelen en niet gaan zitten. We hopen, dat dit ook op de Arnhemse Synode worde begrepen.

Schrede voor schrede vooruit — maar in elk geval vooruit.

Met vrijmoedigheid vragen we dan ook van de Synode een nieuwen stap.

Looppas en galop worden door ons niet begeerd. Maar wel een behoorlijke gang.

Een Deputaatschap, gelijk wij wenschen, heeft genoeg te doen, al zet het zich niet dadelijk tot een proeve.

Aan de orde komen vragen als:

Hoe groot moet de bundel zijn?

Aan welk soort van vrije kerkliederen bestaat het meest behoefte?

Zal men zich beperken tot berijmde Schriftgedeelten?

Zullen er ook onberijmde Schriftgedeelten in worden opgenomen?

Moeten die Schriftgedeelten gekozen worden enkel uit het Nieuwe of ook uit het Oude Testament?

Indien men geheel vrije kerkliederen begeert, zal men trachten nieuwe te laten vervaardigen of zullen bestaande klassieke liederen daarvoor in aanmerking komen?

Is het uit praktisch oogpunt bezien beter niets aan de „Evangelische Gezangen” te ontleenen of bestaat er geen bezwaar ook daaruit eenige te kiezen, mits zij geheel en al in overeenstemming zijn met de Schrift?

Hoe kunnen de bezwaren, welke blijkens de historie van andere kerken de invoering van het vrije kerklied gewoonlijk met zich brengt, afdoende worden ondervangen?

Hier heeft men slechts enkele punten, die voor vermenigvuldiging vatbaar zijn.

Men zal ons toestemmen, dat zij gewicht genoeg bezitten om ampel te worden besproken en toegelicht.

Indien daarover binnen een periode van drie jaren rapport wordt uitgebracht, staan we werkelijk niet stil.

Met een opdracht van breedere omvang zou aan deze punten niet de noodige aandacht kunnen worden geschonken.

Het rapport zou er zich, gelijk dat op de Synode van 1923 het geval was, heel kort van moeten afmaken.

Dat kan bij andere kerkelijke zaken soms goed zijn, hier is het dat zeker niet.

Wanneer er een overtuiging moet worden gekweekt, behoort men er zijn tijd voor te nemen.

En wat sommigen tijd verlies toe schijnt, blijkt achteraf tijd winst te zijn.

Had men van 1920 af deze gedragslijn gevolgd, we zouden thans verder zijn.

Dit houdt geen kritiek in op de mannen van 1920.

We koesteren geen achterna-wijsheid aan onzen boezem.

We moeten alleen uit deze historie wat willen leeren.

Bond van Gereformeerden (Calvinisten) in Nederland.

V.

Met het stuk uit Zuid-Afrika op te nemen meenden we een dubbelen slag te kunnen slaan.

Vooreerst kan het de belangstelling, welke er ongetwijfeld voor het groote ding, dat daar gaat gebeuren, onder onze lezers bestaat, bevredigen.

Vervolgens kan een vergelijking worden gemaakt tusschen den grondslag van den Bond van Gereformeerden (Calvinisten) in Nederland en die van „Die Kristelik-Nasionale Bond (van Calviniste in S. Afrika).

En dan blijkt het, dat wat daar mogelijk is, hier niet verwezenlijkt zou kunnen worden.

Een formuleering van den grondslag als deze: „Die grondslag van die Bond sal wees die Woord van God, soos geïnterpreteer in die Calvinistiese wêreldbeskouing in ooreenstemming met ons Kristelik-Nasionale volkstradities” zou hier zeker niet worden geaccepteerd.

Men zou hem te ruim vinden.

En het „Konsep van Beginselprogram” zou dat bezwaar niet wegnemen.

Daarmee beweren we niet, dat hij voor Zuid-Afrika te ruim is.

Integendeel.

We vertrouwen, dat die met het oog op de toestanden aldaar geheel korrekt is.

Maar voor Nederlandsche toestanden kan hij niet pasklaar gemaakt.

Hier hebben we behoefte aan scherper begreping, zooals die dan ook in de Statuten van onzen Bond wordt geboden.

We kunnen nog een andere vergelijking treffen.

De Engelsche Calvinisten-bond, de bekende Sovereign Grace Union, heeft tot grondslag:

1. De volstrekte genoegzaamheid van de Heilige Schrift voor alle zaken van geloof en wandel.
2. De Drieëenheid Gods.
 - a. de soevereiniteit van God
 - b. de Godheid en volmaakte menschheid van den Heere Jezus Christus
 - c. De persoonlijkheid van den Heiligen Geest.
3. De val van den mensch.
4. Verkiezing uit vrijmachtig welbehagen.
5. Dat de verlossing partikulier is.
6. Onwederstandelijkheid van de roeping.
7. Rechtvaardigmaking door toerekening van de gehoorzaamheid en voldoening van Christus.
8. Volharding der heiligen.

Schoone waarheden worden hier opgesomd.

We kunnen er ons niet genoeg over verheugen, dat deze in Engeland zoo krachtig worden uitgesproken.

We voelen daarin een Calvinistischen gemeenschapshand trekken.

Maar zou men dien grondslag hier kunnen overnemen?

Het antwoord ligt in de vraag.

Voor ons land zou die grondslag weer niet gepreciseerd genoeg zijn.

In onze belijdenisschriften zijn meer waarheden tot uitdrukking gebracht dan hier in de basis zijn opgenomen.

Ook is deze basis zuiver theologisch en van de pretentie van het Calvinisme, dat het een eigen boodschap heeft voor alle levensterrein, wordt hierin niets vernomen.

Daarmee zou ten onzent niet kunnen worden volstaan.

Alweer: we oefenen hiermee geen kritiek op den grondslag van de Sovereign Grace Union.

Die kan voor Engeland voldoende zijn.

Hier echter wordt meer gezicht.

Vergelijken we alzoo den grondslag van onzen Bond met dien van geestverwante organisaties in het buitenland, dan kunnen we gerust konstateeren: wij staan in scherpte van belijning aan de spits.

Toch zijn er hier, die meenen, dat deze belijning nog niet voldoende is.

Totnogtoe lezen we echter niet, dat iemand een formuleering voorstelde, welke nog meer belijnd is.

Ofschoon de statuten van onzen Bond zijn vastgesteld, zou het toch veel waard zijn, wanneer men hieraan eens zijn krachten beproefde.

Wie weet of de Bond de nieuwe formuleering niet zulk een verbetering achtte, dat hij die gaarne overnam en statuten-wijziging voorsloeg.

In elk geval zou men met zulk een verbeterden concept-grondslag nuttiger werk verrichten dan met artikelen overlopend van afbrekende kritiek.

Mits men hiermee rekening houde, dat de Bond niet kerkelijk is en dat dus het specifieke van een kerk niet in den grondslag kan worden opgenomen.

Indien men b.v. aanvaarding van de federalieve gedachte van de kerkinrichting als eisch tot toetreding van den Bond zou stellen, zouden we daarvoor vele Hervormde broeders van Gereformeerde belijdenis buitensluiten.

We hebben de kritiek op den grondslag van den Bond nauwgezet nagelezen.

Maar we konden tot geen andere konklusie komen: indien men zich in die richting beweegt, is samenwerking met Gereformeerden uit andere kerken afgesneden.

Dan moet men op zichzelf blijven staan.

Dan kan er van een internationale organisatie niets komen.

Want in het buitenland zijn er weinig kerken, die hetzelfde kerkelijke standpunt innemen als wij.

Indien dan zij, die tot zulke kerken behooren, per se veroordeeld zijn, kunnen wij den wensch naar internationale samenwerking gerust prijsgeven.

Of zal men voor het buitenland een geheel anderen maatstaf aanleggen dan voor het binnenland?

Dat zou meten zijn met twee maten.

Er is geen enkele internationale organisatie, welke in belijndheid kan halen bij de organisatie, welke onze Bond beoogt.

De Presbyteriaansche Alliantie b.v. is en in haar grondslag en in haar praktijk veel en veel vager.

Men moet deze kwestie tegelijk nationaal en internationaal bezien.

Trouwens, wanneer men de houding aanneemt, gelijk die in de kritiek tot uiting kwam, moet, als men konsekvent is, elke binnenlandsche aktie, welke den Gereformeerden naam voert, verkerkelijkt worden.

En dat is toch stellig niet Calvinistisch.

Vereenigingen, die onder kerkelijk toezicht staan, zooals onze Jongelings- en Meisjesvereenigingen, hebben zeer stellig met het kerkelijke wel rekening te houden.

Zij moeten uitmaken, welke kerk toezicht zal oefenen.

Indirekt gelden Synodale besluiten van een kerk ook haar.

Maar vereenigingen, die naast de kerk staan, die in geen enkel opzicht kerkelijk zijn, hebben andere verplichtingen.

Zij moeten zelf het confessioneel Gereformeerd karakter tot uitdrukking brengen en handhaven.

Meent men, dat dit niet goed geschiedt, welnu, men sluit, zoo men nog geen lid is, er zich bij aan en men krijgt een officiële stem in het kapittel.

Men kan al zijn bezwaren wellicht inbrengen.

Of wij de thans geopperde bezwaren niet hebben voorzien?

Daarover spreken we graag nader.

Voor het oogenblik nog één opmerking.

Men heeft er iets achter gezocht, dat de naam van niet één hoogleraar der Theologische School onder het perscommuniqué staat.

Men achtte dat van buitengewoon gewicht.

Ten onrechte evenwel.

Zooveel mogen we wel uit de school klappen, dat ook vertegenwoordigers van het korps hoogleraren der Theologische School zijn uitgenoodigd.

Als we ons goed herinneren, kwamen er van hen ook sympathie-betuigingen binnen.

In elk geval deed niemand een schriftelijk gehuld hooren, dat ook maar een weinig bezwarend klonk.

De vergaderingen werden echter door hen niet bijgewoond.

Op zichzelf is dit volkomen begrijpelijk.

Immers werden de vergaderingen steeds in Den Haag gehouden.

Voor een Bond, die nog over geen vaste fondsen beschikt, was dit, door de gelegenheid, daar geboden, een uitkomst.

Waarschijnlijk was deze plaats voor de hoogleraren uit Kampen wel wat ver.

Het is ook mogelijk, dat de data der vergaderingen juist op college-dagen waren gesteld.

Hoe dit ook zij — gepasseerd zijn ze niet.

Bezwaren hebben zij ook schriftelijk niet ingebracht.

Wij hopen dan ook spoedig hun namen te zien vermeld.

En wat de moeilijkheid van saamkomen betreft, wij verwachten, dat door het bestuur daarmee, zoo ze bekend wordt, gaarne zal worden gerekend.

— De wereld uit.

Naar mij werd medegedeeld zou Dr van der Vaart Smit in het geschil, dat als bekend mag worden ondersteld, gekontenteerd zijn, indien ik de eerste van de beide hieronder staande verklaringen voor mijn rekening wilde nemen.

Men zal begrijpen, dat ik daaronder zonder aarzeling mijn handteekening zette.

Zij luidt als volgt:

„Na de pertinente verklaring van Dr v. d. Vaart Smit, dat hij niet alleen niet vóór 1926 officieel aan de N. R. C. verbonden was, maar er ook vóór dien tijd geen stukken van zijn hand in genoemd blad zijn opgenomen, neem ik gaarne alle uitdrukkingen terug, die den indruk zouden kunnen wekken, dat Dr v. d. Vaart Smit in den door mij gewraakten zin, aan genoemd blad zijn medewerking zou hebben verleend.”

Dr v. d. Vaart Smit heeft daarop deze verklaring afgelegd: